

MSSNDCLRCQ
Meessen De Clercq

CLAUDIO PARMIGGIANI

Lo Spazio del Cuore

28 Oktober – 3 December, 2011

MEESEN DE CLERCQ
Abdijstraat 2a Rue de l'Abbaye, B 1000 Brussels
T +32 2 644 34 54, www.meessendeclercq.com

“Mijn werk zoekt en vindt zijn ziel in het leven. Want daar bevindt zich de enige tijdsdimensie waarin mijn werk zich kan oriënteren. En in het woord “leven”, in dat verlangen om kunst tot leven te brengen, zit alles vervat: toekomstig verleden en verre toekomst, ethiek en esthetiek zijn “ster, bloed en geest” C. Parmiggiani, Mamco, p. 13

Wanneer men de verschillende werken die Claudio Parmiggiani tijdens zijn tweede persoonlijke tentoonstelling in de galerie toont met elkaar zou verbinden, tekent zich een constellatie af zoals men die tijdens een donkere nacht aan een zomerse hemel kan zien. Wie zijn ogen opent en zijn geest scherp stelt, zal merken dat de werken met elkaar verbonden zijn. Hun aaneenschakeling verloopt vlekkeloos en in een diepe intimiteit. Ze kunnen wellicht vergeleken worden met een netwerk van organen in het lichaam die onderling verbonden zijn door bloedvaten.

In deze tentoonstelling met de titel *Lo Spazio del Cuore* zal de bezoeker essentiële en steeds terugkerende noties in het werk van de kunstenaar ontwaren zoals afwezigheid, het onvermijdelijke verstrijken van de tijd, verbrokkeling, de kwelling maar ook het weerstandsvermogen van poëtische beelden, begrippen zoals toevlucht, bescherming en bezinning. Parmiggiani onderzoekt zowel nacht als dag, donker en duisternis als licht en kleur.

Op de **benedenverdieping**, in de **rechterzaal**, komt de bezoeker voor een groot beeldhouwwerk te staan dat de tragische aanblik van een onthoofde *kouros* biedt, het lichaam rechtop, in een rigide houding, het hoofd op de vloer liggend. Het bloed, dat in zuiver cadmium is veranderd, spreidt zich uit over het bovenlichaam van de *kouros* en over de vloer, en is zuiver geesteslicht geworden. Parmiggiani heeft hier meer belangstelling voor “het bloed van de kleur” (*Il Sangue del Colore*) dan voor de kleur van het bloed. Parmiggiani laat het werk een stilte afdwingen, zelfs stilte initiëren.

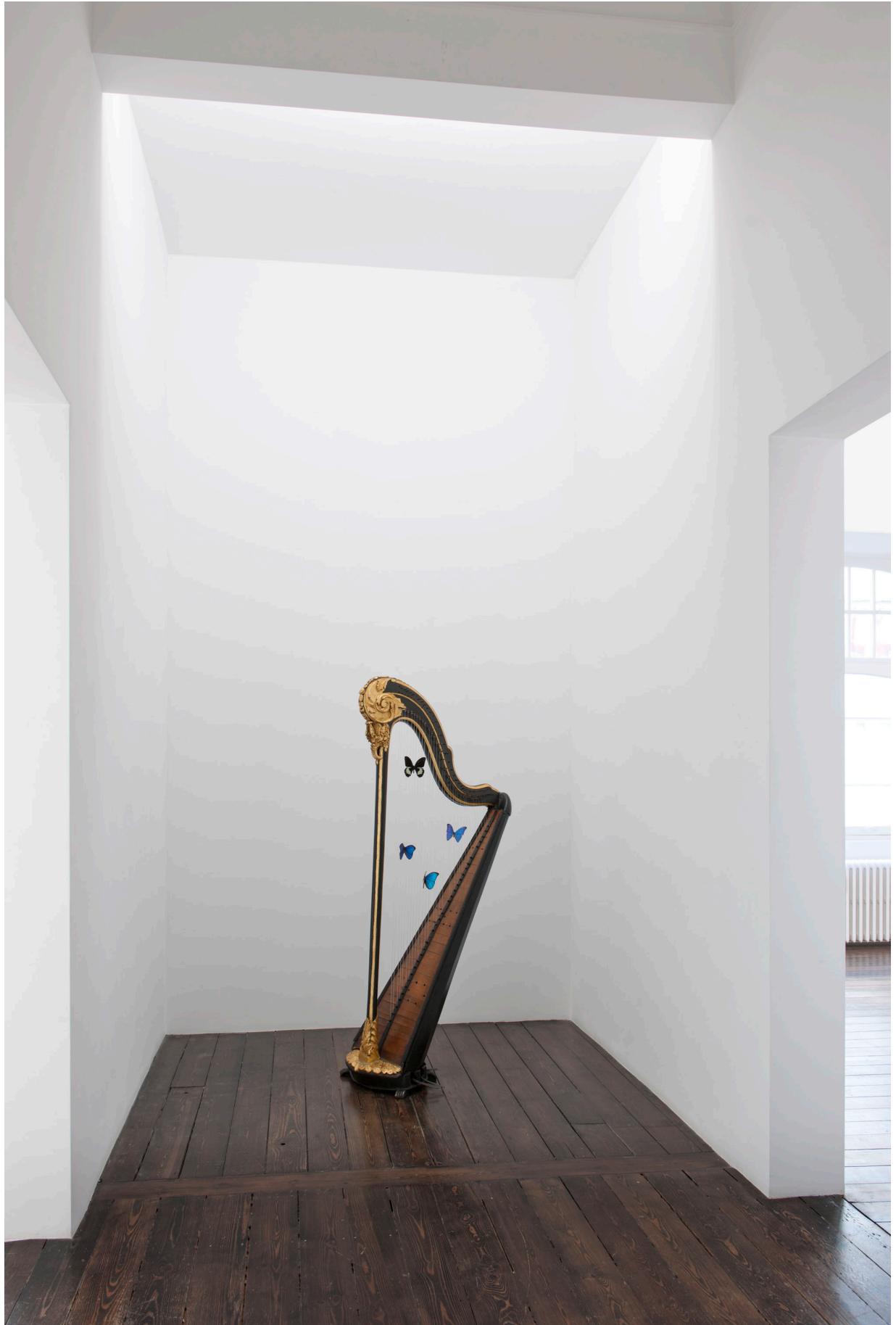
Over zijn werk schreef de kunstenaar in 1986 al het volgende: “*Ik wil introverte, geheimzinnige (...) kunst maken die met evocaties werkt en niet met onmiddellijke theorema’s, kunst die niet rechtstreeks aan de rede ontspruit. Ik denk eerder aan een soort van visioen, iets dat het gevoel van een geheugen uitdrukt, iets dat op een profetisch object lijkt. Ik denk aan beelden met een hypnotisch karakter en de bezorgde diepte van een schaduw die door het geestesoog filtert en twijfel, vragen, het ondefinieerbare gevoel met zich meebrengt dat we ervaren bij het zien van de hiërogliefen die in de blik van ieder mens gedrukt staan.*”

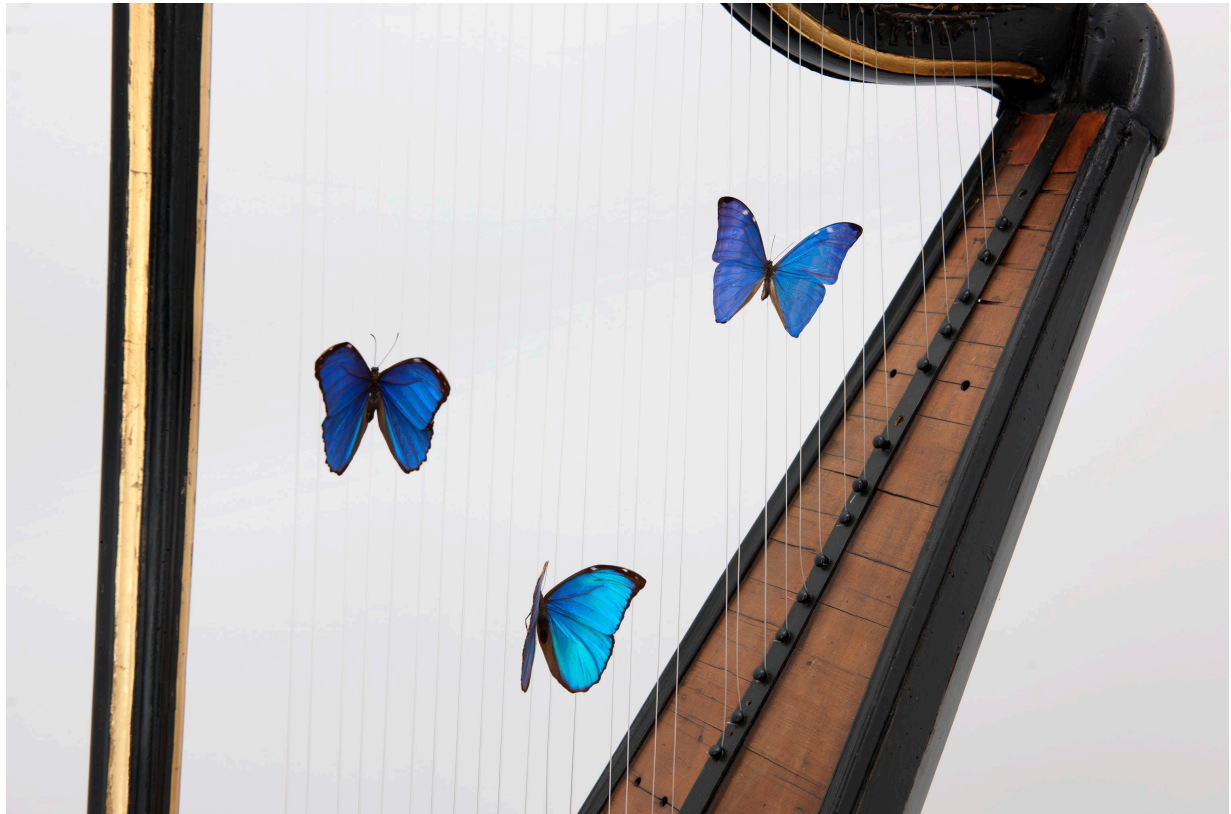
Mysterie is er ook in de **linkerzaal**, met een werk beladen met onrust (*Senza Titolo*, 2008). Op het eerste zicht lijkt het om een schilderij te gaan, maar bij nader toezicht onthullen de finesse van de plooien, het reliëf van de schaduw en het licht dat het werk tot stand kwam door rook- en roetafzetting, een door Parmiggiani in het begin van de jaren 70 op punt gezette techniek (*delocazione*). Het onderwerp van het werk is een sluier, die, paradoxaal, het veronderstelde onderwerp van het werk verhult. Verwijzend naar het verbod tot afbeelden en de frontale visie van een ikoon draagt dit verfijnd werk in zich een grote kracht die, op ambigue wijze, aanbidding van het beeld (men denkt uiteraard aan de lijkwade van Turijn) combineert met de vernietiging (of negatie) van het beeld.

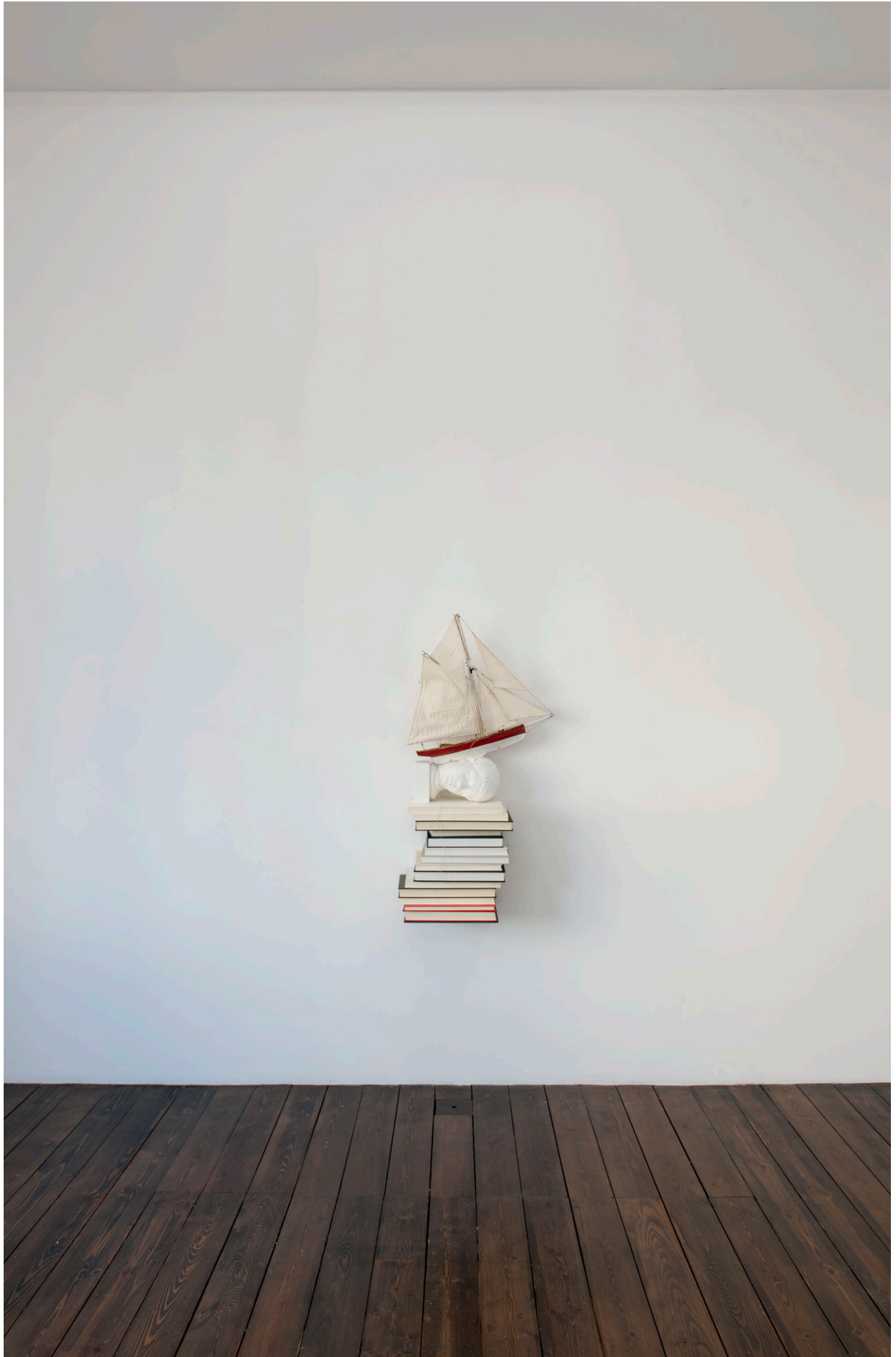

Op de **eerste verdieping** staat een nieuw werk, bestaand uit een harp en vlinders, dat de ruimte met grote sereniteit inneemt (Senza Titolo, 2011). Vormelijk vinden het muziekinstrument en de vlinders een echo in elkaar, maar de overeenkomsten gaan veel verder dan deze echo. De vlinder, die zijn vluchtige schoonheid kan verbergen wanneer hij zijn vleugels toevouwt, symboliseerde in het antieke denken de ziel. De vlinders, die zorgvuldig aan de snoeren van de harp, instrument dat met melancholie geassocieerd wordt, zijn bevestigd, lijken een liefdesparade op te voeren en men heeft de indruk dat ze net op de snaren zijn neergestreken. Het minste geluid dat uit deze ontmoeting voortvloeit wordt gespeeld. De stilte praat.

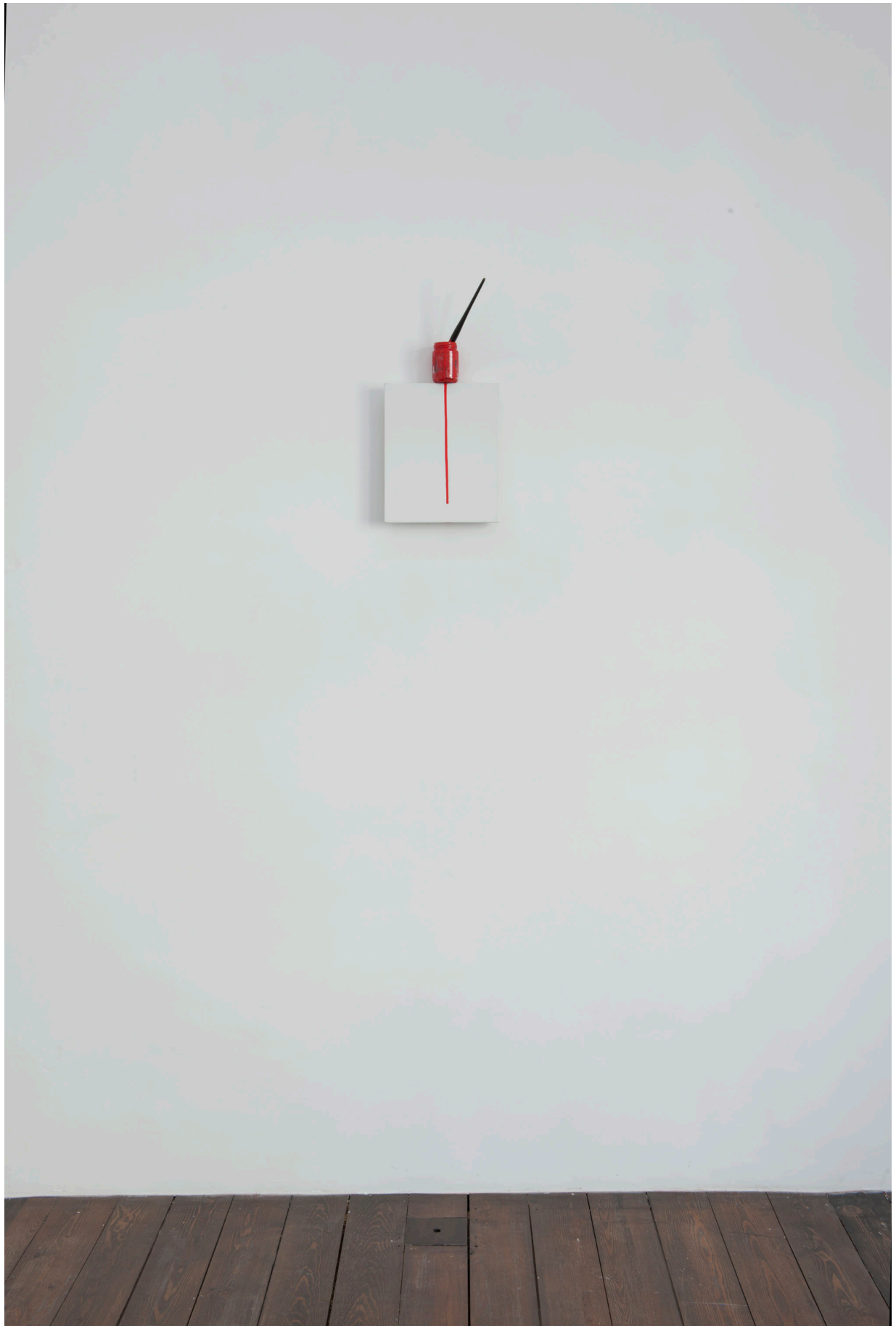

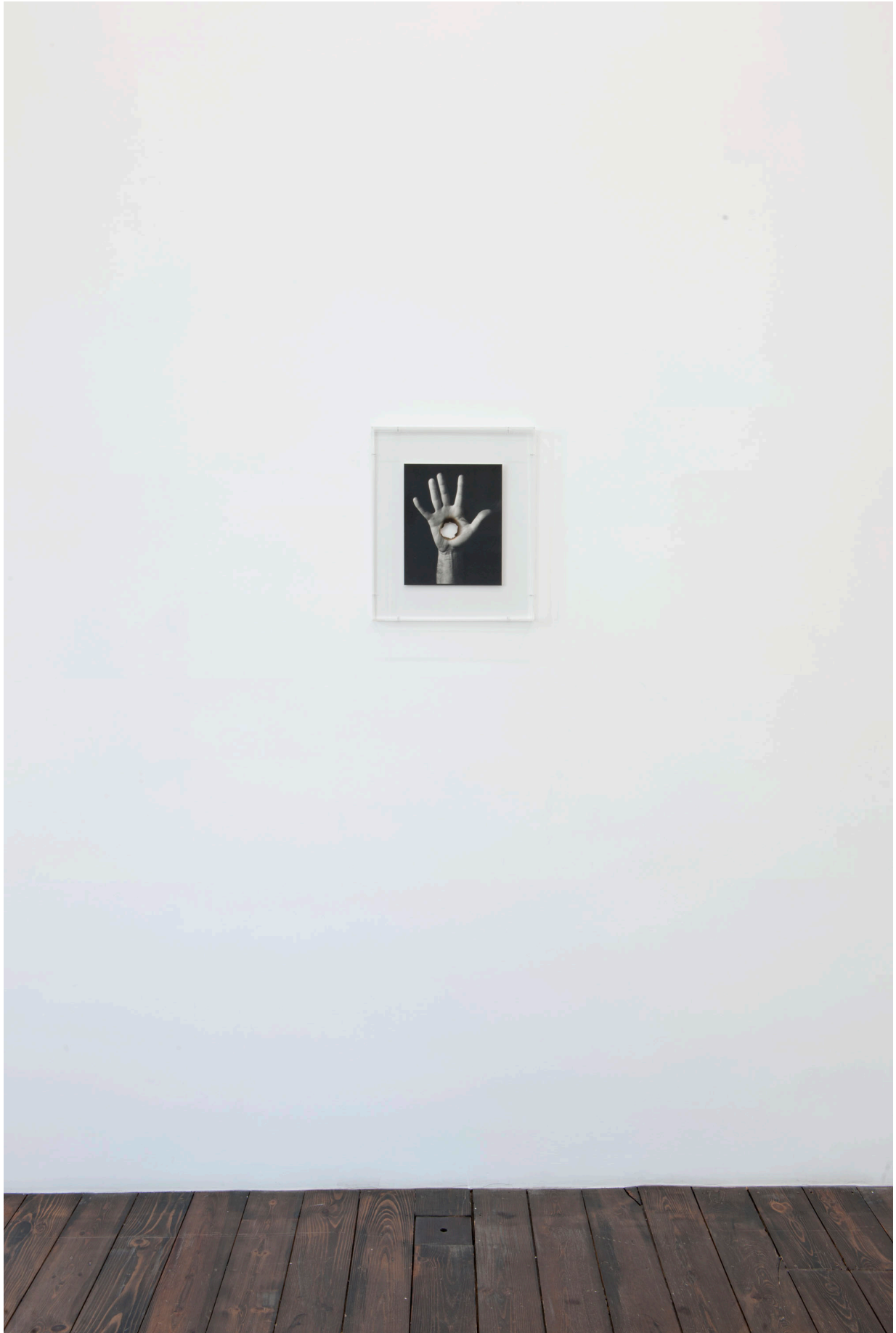

Het is geweten dat dromers de eenzaamheid verkiezen. Met *Il Sogno di Marcellino* (1977) bestudeert Parmiggiani in de **rechterraimte** de droom en de nacht van de geest. De eenzaamheid van de kunstenaar is te vergelijken met de eenzaamheid van de reiziger en de lezer. Iedere dag wordt een nieuwe horizon gecreëerd. Er worden nieuwe kaarten getekend, nieuwe visies voeden de geest. Het boek als bron van kennis, de boot als droom, als middel om zichzelf af te zonderen, de wereld te doorkruisen.

In de **linkerruimte** hangen twee werken tegenover elkaar aan de muur. Het ene is een spierwit schilderijtje waar een vertikaal bloedrood druppelspoor doorheen loopt. Men voelt hoe het drama van het witte doekoppervlak afloopt. Net als het hart en de kouros herinnert dit kleine doek dat onder een penseel en een pot met rood pigment hangt aan het stille geweld dat in het werk van Parmiggiani aanwezig is. Het soort geweld dat gepaard gaat met daden van rebellie en verzet. Aan de overkant worden we frontaal geconfronteerd met een gestrekte, open hand. In het midden is de handpalm nagenoeg helemaal weggebrand. Die ziet eruit als een desolaat, verwoest stuk land. De handlijnen zijn hier niet langer symbolen van de toekomst van een leven, maar verdwenen, uitgewiste wegen die een gapende leegte achterlaten. Een negatieve eclips. Zien we hier misschien de hand van de dichter, een vitaal orgaan in de overdracht van de gedachte? Als we in dit werk een visuele metonymie zien, dan wordt de verbrande hand de brandende mens. De verontrustende aanwezigheid van dit spoor van verwoesting herinnert eraan dat de kunstenaar zichzelf iedere dag opnieuw in gevaar brengt en telkens wat meer brandt. *“Een leven geeft in de tijd vorm aan een hand, een hand tracht een leven te tekenen in de tijd. In deze circulariteit zitten de essentie en het verlangen van de kunst die het “kunst zijn” slechts waardig kan aspireren als ze als dusdanig wordt ervaren.”* 13 Mamco

In de bibliotheek illustreert *Pane* (1998) verboddeling die verdeling wordt. In een tinnen schaal gelegde ijzeren broden staan symbool voor broosheid maar ook voor hechtheid. Het brood als dagelijkse voeding, maar ook als symbool voor de essentiële voeding. Men denkt aan het Laatste Avondmaal of aan 17e eeuwse Hollandse stillevens, maar het is ook een allusie op het gevierendeelde lichaam, net zoals de werken in de galerieruimte. Zoals de kunstenaar het zegt in één van zijn teksten: “*de ruimte brengt het werk tot leven. Het werk brengt de ruimte tot leven*”. *Brood als dagelijks voedsel, maar vooral als basisvoedsel.*

Beneden, in de meest geheime ruimte tenslotte, vindt een hart zijn toevlucht in de beschermende ruimte van deze zaal met het lage plafond (Senza Titolo, 2011). Ieder werk nodigt uit om het langs innerlijke wegen te volgen, om een transfusie uit te voeren tussen wat het biedt en wat men kan ontvangen. Dit hart werkt als een immateriële sculptuur. In deze ruimte wordt het meer idee dan kunstobject. Het is dit hart dat alle andere werken in de tentoonstelling voedt, dankzij de samentrekkingen en stromen wordt dit de plaats van de ziel van de tentoonstelling. Het hart is tenslotte niet meer dan een spier, ook al beschikt het over een krachtige symboliek. Zoals Peter Sloterdijk er ons aan herinnert in zijn werk *Sferen*: “Zelfs in een tijdperk waarin het getransplanteerd kan worden, blijft het hart, in de dominante taalspellen van onze beschaving, het sturende orgaan van de geïnterioriseerde mensheid” (p. 111-112). De versie die Parmiggiani ons laat zien is een werk dat lijkt op een “blinde kaart met lichtgevende punten” (Jean-Luc Nancy). Dit schitterende maar duistere hart is een voorstelling van de nacht en de ster die zich in ons bevindt. Astronomieliefhebbers die het aandachtiger bekijken, zullen tussen de tientallen minuscule diamanten het sterrenbeeld Vissen (astrologisch teken van de melancholie) ontdekken. We hebben hier te maken met een confrontatie tussen twee tijden; de menselijke tijd gesymboliseerd door die fundamentele spier die ons lot bepaalt en de poëtische tijd gesymboliseerd door de tientallen sterren die in het stalen hart zijn gezet. Het hart, doordrongen van licht, straalt letterlijk. We bevinden ons hier in de nabijheid van het overblijfsel van een vallende ster die niet volledig is opgebrand tijdens haar val. Samengesteld uit metaal, zoals een sideroliet, en doorboord met diamanten, herinnert dit hart er aan dat de mens deel uitmaakt van een complex geheel. Als deel van het universum is de mens verloren in het oneindige. Brandend hart, verbrand hart. Alles brandt op. Denk maar aan de artistieke activiteit, het scheppingsproces, maar ook aan de “lumineuze geesten” die omwille van hun ideeën of hun geloof in nog niet zo lang vervlogen tijden werden verbrand.

Naarmate de tentoonstelling vordert, voel je hoe Claudio Parmiggiani vorm geeft aan geestelijke visioenen die blijven hangen in een meditatieve ruimte. Bij het zien van zijn werk kan men niet stoppen bij de zichtbare realiteit of zijn werken trachten te rationaliseren. Ieder werk heeft een eigen cadans, een eigen ritme, een eigen stem, nu fluisterend, dan schreeuwend.

CLAUDIO PARMIGGIANI

Born in 1943, Luzzara, Italy

Lives and works in Parma

SOLO EXHIBITIONS

2011

Lo Spazio del Cuore, Meessen De Clercq, Brussels (Belgium)

2010

Naufragio con spettatore, Palazzo del Governatore, Parma (Italy)

2009

Nauffrage avec spectateur, Morsiglia, Corse (France)

Fantasia su temi Rossiniani, Pesaro (Italy)

Claudio Parmiggiani, Meessen De Clercq, Brussels (Belgium)

Claudio Parmiggiani, Simon Lee Gallery, London (U.K.)

Galleria Christian Stein, Milano (Italy)

Dieci opere recenti, Galleria Gian Ferrari, Milano (Italy)

2008

Collège des Bernardins, Paris (France)

Inauguration of a fountain, Aubigné-sur-Layon (France)

Cenere, Galerie Serge le Borgne, Paris (France)

2007

Apocalypse cum figuris (curated by Jean Clair), Palazzo Fabroni, Pistoia (Italy)

La Barque des neuf planètes, Chapelle de l'Oratoire, Musée des Beaux-Arts de Nantes (France)

Gloria di Cenere, Galleria de' Foscherari, Bologna (Italy)

2006

L'Isola del Silenzio, Chapelle des Brigittines, Brussels (Belgium)

Silencio a voz alta, Museo Nacional de Bellas Artes, Havana (Cuba)

Galerie Pascal Retelet, Brussels (Belgium)

Teatro dell'arte e della guerra, Teatro Farnese, Parma (Italy)

2005

Pinxit et celavit, Galleria dell' Oca, Roma (Italy)

In Silenzio a voce alta, Palazzo dei Musei, Modena (Italy)

Parole al margine degli occhi. Il libro nell'opera di Claudio Parmiggiani 1968-2003, Biblioteca Civica Poletti, Modena (Italy)

2004

Cenere, Galleria Christian Stein, Milano (Italy)

Polvere, Galleria Claudia GianFerrari, Milano (Italy)

Galerie Pascal Retelet, Brussels (Belgium)

2003

Invito a Claudio Parmiggiani, Musei Civici, Reggio Emilia (Italy)

Église Saint-Martin, Arles (France)

Croce di luce, Sacro Eremo, Carmaldoli, Arezzo (Italy)

Galleria d'Arte Moderna, Bologna (Italy)

Tel Aviv Museum of Art, Tel-Aviv (Israel)

Claudio Parmiggiani. Coeur Ardent, Istituto Italiano di Cultura, Strasbourg (France)

2002

Sculpture d'ombre, Musée Fabre, Montpellier (France)

2000

Galleria Christian Stein, Milano (Italy)

Parmiggiani, Listasafni Island (National Gallery of Iceland), Reykjavík (Iceland)

1999

Hôtel des Arts, Toulon (France)

1998

Icona, FRAC, Corse (France)

Palazzo d'Accursio, Bologna (Italy)

Promotrice delle belle Arti, Torino (Italy)

1997

Musée des Beaux Arts, Nantes (France)

Collezione Gori, Celle (Italy)

Galerie Sabine Wachters, Knokke (Belgium)

1996

Musée des Beaux Arts, Dijon (France)

1995

Chapelle de la Vieille Charité, Marseille (France)

Museo Civico, Siena (Italy)

Galerie Sabine Wachters, Brussels (Belgium)

Impronte del corpo e della mente, XLVI Biennale di Venezia (Italy)

MAMCO - Musée d'Art Moderne et Contemporain, Genève (Switzerland)

Galerie de Marseille, Marseille (France)

1993

Istituto Italiano di Cultura, Paris (France)

Hôtel de Galliffet, Institut Culturel Italien, Paris (France)

Gallery Hlavniho Mesta Prahi, Praha (Czechoslovakia)

Galerie Durand-Dessert, Paris (France)

Galleria Christian Stein, Milano (Italy)

1992

Galerie Sabine Wachters, Brussels (Belgium)

Galerie Sabine Wachters, Knokke (Belgium)

Institut Mathildenhöle, Darmstadt (Germany)

1991

Villa delle Rose, Bologna (Italy)

1990

Centre d'Art Contemporain, Saint-Priest (France)

1989

Musée Picasso, Antibes (France)

Iconostasi, Galleria Christian Stein, Milano (Italy)

Galerie Durand-Dessert, Paris (France)

Terra, Musée d'art contemporain, Lyon (France)

1988

Frankfurter Kunstverein, Frankfurt (Germany)

A Lume Spento, Mario Diacono Gallery, Boston (U.S.A.)

Gallery Wanda Reiff, Maastricht (Netherlands)

Galerie Raymond Bollag, Zürich (Switzerland)

1987

Palais Liechtenstein, Vienna (Austria)

Palais Rohan, Musées de la Ville de Strasbourg (France)

Villa Arson, Centre National des Arts Plastiques, Nice (France)

Kunsthistorisches Museum, Wien (Austria)

Musées de la Ville de Strasbourg, Ancienne Douane, Strasbourg (France)

Église Saint-Thomas, Strasbourg (France)

1986

Iconostasi, Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

Iconostasi, Albert Totah Gallery, New York (U.S.A.)

Galleria Federica Maestri, Parma (Italy)

1985

Civici Musei, Reggio Emilia (Italy)

Palazzina dei Giardini, Modena (Italy)

1983

Galleria Mario Diacono, Roma (Italy)

1982

Galerie Durand-Dessert, Paris (France)

Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

Padiglione d'Arte Contemporanea, Milano (Italy)

1981

Galleria Mario Diacono, Bologna (Italy)

Frankfurter Kunstverein, Frankfurt (Germany)

1979

Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

Annemarie Verna, Zurich (Switzerland)

Studio Carlo Grossetti, Milano (Italy)

1978

Galerie Baronian, Brussels (Belgium)

Galleria De' Foscherari, Bologna (Italy)

Centre culturel du Marais, Paris (France)

Galleria Mario Diacono, Bologna (Italy)

Galleria d'Arte Moderna, Bologna (Italy)

Galleria Civica d'Arte Moderna, Portofino (Italy)

1977

Galerie im Taxispalais, Innsbruck (Germany)

Et sic in infinitum, Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

1976

Galleria d'Arte Moderna, Bologna (Italy)

Galleria Forma, Genova (Italy)

1975

Theatrum Orbis, Galleria La Tartaruga, Roma (Italy)

Galleria Schema, Firenze (Italy)

Annunciazione, Galleria Piero Cavellini, Brescia (Italy)

Alfabeto, Museo Lazzaro Spallanzani, Reggio Emilia (Italy)

L'Autoritratto, Galleria Martano, Torino (Italy)

1974

Galleria Alessandra Castelli, Milano (Italy)

Daphnephoria, Galleria Piero Cavellini, Brescia (Italy)

1973

Galleria La Bertesca, Genova (Italy)

1972

Deiscrizione, Galleria L'Uomo e l'Arte, Milano (Italy)

Malanggan, Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

Mutazione, Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

1971

Delocazione, Galleria Paolo Barozzi, Venezia (Italy)

L'azione concreta, Villa Olmo, Como (Italy)

1970

Il paradiso terrestre : zoo geometrico di Claudio Parmiggiani, Galleria Christian Stein, Torino (Italy)

Il paradiso terrestre : zoo geometrico di Claudio Parmiggiani, Galleria Diagramma, Milano (Italy)

Lo Zoo geometrico di Claudio Parmiggiani, Modern Art Agency, Montepulciano (Italy)

1968

Impronte di Claudio Parmiggiani, Centro documentazione visiva, Piacenza (Italy)

1967

Galleria Duemila, Bologna (Italy)

1966

Galleria La Carabaga, Genova (Italy)

Sala Comunale della Cultura, Modena (Italy)

1965

Libreria Feltrinelli, Bologna (Italy)

GROUP EXHIBITIONS

2011

Dust, Meessen De Clercq, Art Nova, Art Basel Miami Beach, Miami Beach (USA) - Upcoming

Perspectives – On the Borders of Art and Philosophy, Hafnarhus, Reykjavik (Iceland)

Dwelling, Marianne Boesky Gallery, New York (USA)

2010

Objects are like they appear, Meessen De Clercq, Brussels (Belgium)

2009

ArtBasel 40, Galeria Stein (Milano), Basel (Switzerland)

2008

Absens. Meessen-De Clercq. Brussels (Belgium)

Emilio Villa, poeta e scrittore (curated by Claudio Parmiggiani), Chiesa di San Giorgio, Reggio Emilia (Italy)

2007

Contrepoint : Richard Deacon, Luciano Fabro, Anish Kapoor, Robert Morris, Claudio Parmiggiani, Giuseppe Penone, Michel Verjux. Musée du Louvre, Paris (France)

Samuel Beckett. Centre Georges Pompidou, Paris (France)

2006

XII Biennale Internazionale di Scultura di Carrara. La contemporaneità dell'arte. Museo della Scultura, Carrara (Italy)

Le Noir est une couleur. Fondation Maeght, Saint-Paul de Vence (France)

Mélancolie. Génie et folie en Occident. Neue Nationalgalerie, Berlin (Germany)

Scultura d'ombra. Palazzo Squarcialupi, Siena (Italy)

2005

Mélancolie. Génie et folie en Occident. Grand Palais, Paris (France)

2004

Skin deep. *Il corpo come luogo del segno artistico*. MART, Trento (Italy)

2001

Fables du Lieu. Le Fresnoy, Studio National des Arts Contemporains, Tourcoing (France)

2000

Cosmos. L'Arte alla scoperta dell'infinito. Palazzo Grassi, Venice (Italy)

1999

Cosmos, du Romantisme à l'Avant-garde. Musée des Beaux-Arts, Montreal (Canada)

1998

Poussière. FRAC Bourgogne, Dijon (France)

L'ombra degli dei. Villa Cattolica, Bagheria (Italy)

1997

L'empreinte. Centre Georges Pompidou, Paris (France)

1995

XLVI Biennale di Venezia (Italy)

1992

Un regard sur l'art italien (la Collection de Madame Christian Stein). Le Nouveau Musée, Villeurbanne (France)

1991

Intersezioni. *Arte Italiana degli anni settanta-ottanta*. Mucsarnok Museum, Budapest (Hungary)

Antiguitat / modernitat en l'art del segle XX. Fundació Mirò, Barcelona (Spain)

1990

La otra escultura. Palacio de Cristal, Madrid - Palau de la Virren, Barcelona (Spain)
Von der Natur in der Kunst. Masepalast, Vienna (Austria)

1989

Verso l'arte povera. Padiglione d'Arte Contemporanea, Milan (Italy)

1988

Mnemosyne oder das Theater des Erinnerung. Schloß Herrsheim, Worms (Germany)

Classical Myth and Imagery in Contemporary Art. The Queens Museum, New York (USA)

Aus meiner sicht. Kölnischer Kunstverein, Cologne (Germany)

1987

Zauber der Medusa. Künstlerhaus, Vienna (Austria)

1986

1960-1985: Aspekte Italienischer Kunst. Haus am Waldsee, Berlin (Germany)

Kunst im Netzwerk. Kunsthalle, Hambourg (Germany)

Wunderkammer. XLII Biennale di Venezia (Italy)

1984

XLI Biennale di Venezia (Italy)

Ein anderes Klima. Städtische Kunsthalle, Düsseldorf (Germany)

Der traum des Orpheus. Städtische Galerie im Lenbachhaus. München (Germany)

1982

XL Biennale di Venezia (Italy)

Spelt from Sybil's Leaves. Power Gallery, Sidney (Australia)

1980

Arte e critica. Galleria Nazionale d'Arte Moderna, Rome (Italy)

1979

Photographie als Kunst 1879-1979. Kunst als Photographie 1949-1979. Museum des 20. Jahrhundert, Vienna (Austria)

Sistina: Società per Arte. Galleria d'Arte Moderna, Bologna (Italy)

1977

Xe Biennale de Paris, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (France)

Arte in Italia 1960 - 1977. Galleria Civica d'Arte Moderna, Bologna (Italy)

1974

I Biennale d'Arte Contemporeana, Museo d'Arte Contemporanea, Livorno (Italy)

Fotomedia. Museum am Ostwall, Dortmund (Germany)

1973

Italian poetry 1912 - 1972. Finch Museum, New-York (USA)

VIIIe Biennale de Paris, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris (France)

1972

XXXVI Biennale di Venezia (Italy)

1970

Arte e Critica '70. Galleria Civica, Modena (Italy)

Exhibition of Contemporary Concrete Poetry. Geijutsu Seikatsu Gallery, Tokyo (Japan)

1969

Poesia concreta. Ca' Giustinian, Venice (Italy)

1968

Km 149.000.000. Palazzo dei Diamanti, Ferrara (Italy)

Revort 2: Lombardo, Titone, Paolini, Parmiggiani, Richter. Galleria d'Arte Moderna, Palermo (Italy)

1965

Zeroglifico. Palazzo dei Musei, Modena (Italy)

1964

Gerra, Parmiggiani, Poli, Ruspaggiari, Squarza, Valbonesi. Palazzo dei Musei, Modena (Italy)

1962

Cremaschi, Goldoni, Parmiggiani, Toricelli, Valbonesi. Sala comunale della Cultura, Modena (Italy)

ARTICLES AND REVIEWS

2009

Due Personali di Claudio Parmiggiani, Tra Londra e Bruxelles, *Arte e Critica*, June 2009.

Claudio Parmiggiani, La Tension est en Lévitacion, by Frédéric Bonnet, *Journal des Arts*, January 2009.

2008

Parmiggiani, Fantômes de l'histoire, by Philippe Dagen, *Le Monde*, 11 décembre 2008.

Le collège des Bernardins, Un défi spirituel, by Myriam Boutouille, *Connaissances des Arts*, hors Série, December 2008.

Claudio Parmiggiani : la Clarté de l'invisible, by Elisabeth Védrenne, *Connaissances des arts*, December 2008.

Claudio Parmiggiani, Exposition Galerie Serge le Borgne, by Anaël Pigeat, *Art Press*, n°348, June 2008.

Claudio Parmiggiani, by Raphael Brunel, *Paris-art.com*, 4 March 2008.

Claudio Parmiggiani, Cenere, in *Télérama Sortir*, n°3034, 5 to 11 March 2008.

2007

Pope suggest Church should have closer Relationship with Contemporary Art, by Anna Somers Cocks, *The Art Newspaper*, n°185, November 2007

Claudio Parmiggiani, *Connaissances des Arts*, n°317, May 2007.

2006

François Pinault à Venise, by Jeanne Faton, *L'Objet de l'Art*, June 2006.

2005

La Lumière de l'Ombre, Claudio Parmiggiani, A.H, Zone 02, January 2005.

2003

Claudio Parmiggiani, du Désastre est Née la Lumière, Jeannette Zwingenberger, *L'œil*, n° 547, May 2003.

1999

Claudio Parmiggiani, by Muriel Carbonnet, *Exporevue Magazine*, October 1999.

1996

Claudio Parmiggiani, Monuments à un Désastre Obscur, by Christian Bernard, *Art press* n°212, April 1996.

1995

Claudio Parmiggiani, by Paul Ardenne, *Art Press* n°205, September 1995.

1993

Claudio Parmiggiani Poète de l'Invisible, by Elisabeth Védrenne, *Beaux Arts magazine*, n°112, May 1993.

Corinne Pencenat, *Une Conception de la Commande Publique*, *Art Press* n° 181, June 1993.

1987

Claudio Parmiggiani, by P.Smith, Art in America, March 1987.

1986

Colora i volti di Febo e Atena, by M.Rosci, La Stampa, 16 May 1986.

Angoscia a Colori, by F.D'amico, La Repubblica, 30 May 1986.

Claudio Parmiggiani, by B.Maestri, Artforum, XXXV, n°3, November 1986.

1984

Per Claudio Parmiggiani, by L.Anceschi, Il Verti, nn 1-2, 1984.

1980

Claudio Parmiggiani a Milano, by T.Trini, Domus, n°602, 1980.

1979

Nell'oro Dipinto di Blu, by P.G. Castagnoli, La Repubblica, 4 November 1979.

1978

Su per la Scala Fatta di Pane, by P.G. Castagnoli, La Repubblica, 25-26 June 1978.

1976

Claudio Parmiggiani :Theatrum Orbis, by B. Cora, Data, n°20, Milan, 1976.

1968

Parmiggiani : Iconoclastia e Immaginazione Iconographia, by A.Spatola, Collage, n°8, Palermo, 1968.